

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

ДОКЛАД
НА ОМБУДСМАНА КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА
ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКИ В СТРУКТУРИ НА ДИРЕКЦИЯ „МИГРАЦИЯ“ И
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЯ“ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ И
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

В изпълнение на Заповед № 08-10/23.06.2025 г., екип на институцията на омбудсмана, в състав от трима експерти, извърши планирана проверка от 30.06.2025 до 04.07.2025 г. в следните обекти:

1. Гранично полицейско управление – Свиленград;
2. Арест на Гранична полиция – с. Капитан Андреево;
3. Регистрационно-приемателен център – Харманли;
4. Специален дом за временно настаняване на чужденци – Любимец;
5. Транзитен център – с. Пъстрогор;
6. Районна служба „Изпълнение на наказанията“ – Хасково;
7. Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи – Хасково.

Ръководствата и служителите, работещи в горепосочените обекти оказаха пълно съдействие на проверяващия екип на омбудсмана, в качеството му на Национален превантивен механизъм, чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи и ненамеса в комуникацията с настанени лица.

ПРЕДМЕТ НА ПРОВЕРКАТА

Плановата проверка има за цел да проследи изпълнението на дадените от Националния превантивен механизъм препоръки при предходните посещения и да оцени актуалното състояние на условията за настаняване, достъпа до медицинска помощ и спазването на основните права на задържаните чужденци и търсещите международна закрила лица.

Специално внимание се обръща на проблемите, констатирани при предходната проверка в обектите през 2024 г., свързани с:

- лоши материално-битови условия и хигиена;
- достъп до медицинско обслужване и осигуреност с медицински специалисти;
- достъп до преводачи и запознаване с правата им на език, който владеят;
- достъп до правна помощ.

I. СТРУКТУРИ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

1. Гранично полицейско управление – гр. Свиленград (ГПУ-Свиленград)

Проверяващият екип се среща с началника на ГПУ-Свиленград, който сподели, че имат новооткрити щатни бройки за назначаването на служители. Към момента на проверката в обекта бяха назначени 54 нови служители, от които 52 преминаваха задължително обучение, а останалите двама са с дългогодишен стаж.

ГПУ-Свиленград е оборудвано с необходимия брой автомобили за патрулиране на зелена граница и има проект в близко бъдеще да се ползват и безпилотни летателни апарати (дронове), които ще бъдат от изключително важна полза за граничните полицаи при упражняване на служебните им задължения.

По отношение на незаконните опити за преминаване на границата, от граничното полицейско управление информираха екипа на омбудсмана, че има зачестени случаи на изхода при българо-турската граница на ГКПП-Капитан Андреево. Много чужди граждани са били задържани при проверки на моторни превозни средства, които са пътували към Република Турция.

В отговор на въпрос от проверяващия екип, началникът на ГПУ-Свиленград сподели, че незаконните преминавания на зелена граница са значително по-малко в сравнение с изминалите години. Повече проблеми се срещат в района на течението на река Тунджа.

До голяма степен намаляването на броя незаконни преминавания през зелена граница се дължи и на засилените мерки за охрана от турска страна.

Комуникацията между служителите от ГПУ-Свиленград и задържаните чужди граждани, които не говорят български език се осъществява със съдействието на хонорувани преводачи, работещи по договор с МВР.

На задържаните в ареста чужди граждани задължително се осигурява храна и вода. При необходимост от спазване на определена диета на някои от настанените лица се закупува допълнителна храна от магазин за хранителни стоки.

Видно от представена статистика, броят на задържаните лица в зоната на отговорност на ГПУ-Свиленград при РДГП-Елхово е както следва:

През 2024 г. на зелена граница са били задържани 250 лица, от които 17 жени, 213 мъже и 20 деца, а на ГКПП-Капитан Андреево са били задържани 395 лица, от които 62 жени, 292 мъже и 41 деца.

Общият брой на задържаните през миналата година е 645, от които 79 жени, 505 мъже и 61 деца.

От началото на 2025 г. до момента на извършената проверка на зелена граница са били задържани 77 лица, от които 6 жени, 57 мъже и 14 деца, а на ГКПП-Капитан Андреево са били задържани 169 лица, от които 26 жени, 140 мъже и 3 деца.

Общият брой на задържаните от 01.01.2025 до 30.06.2025 г. е 246, от които 32 жени, 197 мъже и 17 деца.

Сградата на ГПУ-Свиленград с паднала мазилка по външните стени

През 2024 г., екипът на омбудсмана установи наличието на паднала мазилка по външните стени на административната сграда на ГПУ-Свиленград. Година по-късно е констатирано, че няма промяна по тези щети. При наличието на тези обстоятелства, **омбудсманът на Република България отправя препоръка до директора на Главна дирекция „Гранична полиция“ да бъдат отпуснати необходимите средства за ремонт на външната фасада на сградата на ГПУ-Свиленград.**

Медицинско обслужване

В медицинския кабинет на ГПУ-Свиленград продължават да работят един лекар и един фелдшер. Двамата при необходимост оказват медицинска помощ на задържани лица, доведени в граничното полицейско управление или в ареста в с. Капитан Андреево.

Лекарят и фелдшерът продължават да работят на щат в структурата на Медицинския институт на МВР и към момента на проверката бяха на работа.

Медицинският кабинет разполага с необходимото оборудване, спешен шкаф и консумативи.

При възникването на спешни случаи се вика екип на Бърза помощ. Лицата, които имат нужда от специално лечение се завеждат в Центъра за спешна помощ в гр. Свиленград, след което ги настаняват за хоспитализация предимно в гр. Хасково. При изключително сериозни случаи, лицата се откарват за лечение в гр. София.

Последният случай, в който са завели пациент в болница в гр. София е бил във връзка с малолетно дете от Афганистан. Налагало се е да бъде прегледано спешно от ортопед, но поради липса на преводач, лекарите от болницата в Хасково са отказали да го приемат.

Извън горепосочения случай от ГПУ-Свиленград заявиха, че не е имало случаи на отказ от страна на медицинските заведения в Свиленград и Хасково да приемат задържани чужди граждани.

Лекарят на ГПУ-Свиленград сподели, че често установяват дали задържано лице страда от хронично заболяване като диабет при наличието на съответни лекарства в багажа му. След това се настоява да бъде осигурен преводач, който да съдейства в комуникацията между медицинския персонал и чуждия гражданин.

Най-честите заболявания, които се срещат сред задържаните чужди граждани са кожни като краста, както и различни травми от пътя, като одрасквания или счупвания.

При необходимост от стоматологична помощ, чужденците се водят до стоматологичен кабинет в гр. Свиленград.

При необходимост или по искане на лицата, медицинските специалисти посещават на място ареста в с. Капитан Андреево, преглеждат чуждите граждани и съобразно предходно отправена препоръка на омбудсмана, отразяват прегледите в нарочна книга.

2. Арест на гранична полиция – с. Капитан Андреево

Към момента на извършване на проверката в обекта бяха настанени девет чужди граждани, от които 5 пълнолетни (4 мъже и 1 жена) и 4 непълнолетни. Всички твърдяха, че са иракски граждани и говорят арабски и кюрдски език. Един от тях говореше и малко английски език.

Задържаните лица са влезнали на територията на Република България, след като са преминали зелена граница в района на р. Марица. Твърдяха, че единият от мъжете е съпруг на жената и двамата са родители на четирите деца.

Всички непълнолетни бяха от мъжки пол, родени през 2007, 2010, 2013 и 2015 г.

В ареста присъстваха разследващи полицаи, които очакваха да дойдат двама преводачи на арабски и на кюрдски език, които да им съдействат при предстоящия разпит на задържаните лица.

От работещия персонал споделиха, че много трудно се намират преводачи, които да превеждат при задържането на афганистански граждани. **При наличието на тези обстоятелства, омбудсманът на Република България отправя препоръка до министъра на вътрешните работи да бъдат предприети действия за ангажирането на преводачи, които да съдействат в комуникацията между служители на ГД „Гранична полиция“ и задържани лица с афганистански произход в ареста, находящ се в с. Капитан Андреево.**

Обектът продължава да разполага с помещения за настаняване на задържани лица с капацитет от три до пет лица. Всяко от тях е оборудвано с климатик, който осигурява нормални температури през зимния и през летния сезон. Беше констатирано обаче, че климатиците са стари и силно амортизирани и трябва да бъдат подменени с нови и по-енергийно ефективни.

Помещения за настаняване на задържани лица в Арест Капитан Андреево

Сградата, в която се помещава арестът е под постоянно видеонаблюдение.

За жените и непълнолетните е обособена отделна самостоятелна стая, отделно има и помещение, в което задържаните могат да се срещат със свои адвокати.

Обектът разполага с отделни помещения за санитарно-хигиенни нужди (за мъже и жени), както и отделни баня и тоалетна за малолетни и непълнолетни.

Топлата вода в ареста се осигурява чрез монтирани електрически бойлери.

В хода на проверката екипът на омбудсмана констатира, че в помещенията за настаняване на задържани лица са извършени освежителни ремонтни дейности. Поставените в тях климатици продължават да работят, **но са изключително стари и някои от тях е необходимо да бъдат сменени с нови.**

Длъжностните лица споделиха, че **арестът не е оборудван с необходимия брой климатици.** Отговорните за управлението на имуществото служители са подавали докладни записки до ръководителя на Регионална дирекция „Гранична полиция“ Елхово за закупуването на 20 броя климатици за сградите, които се ползват от ГПУ-Свиленград, но са били осигурени само четири.

Предвид горното, омбудсманът на Република България отправя препоръка до директора на Главна дирекция „Гранична полиция“ да бъдат осигурени средства за закупуването на необходимия брой климатици за ареста в с. Капитан Андреево.

Един от климатиците в Арест Капитан Андреево, закупен със средства по Фонд за външни граници – „Спешни мерки“ Договор № 812108/02.09.2014 г.

Освен нуждата от нови климатици, проверяващият екип констатира, че в обекта не са осигурени легла за всички помещения, в които могат да бъдат настанени задържани лица, във връзка с което **омбудсманът отправя препоръка до директора на Главна дирекция „Гранична полиция“ да бъдат осигурени средства за закупуването на необходимия брой легла за всички помещения в ареста, предвидени за настаняване на чужди граждани.**

Във връзка с публикувания на 6 август 2025 г. доклад на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията (КПИ) от проведеното в периода 16–23 септември 2024 г. посещение в обекти на Гранична полиция следва да се отбележи, че са констатирани лоши условия в ареста на ГКПП „Капитан Андреево“. В доклада се посочва, че част от килиите, както и общите санитарни помещения (тоалетни и бани),

са в лошо и нехигиенично състояние¹. С оглед на това, Комитетът е препоръчал извършването на цялостно обновяване и почистване на помещенията.

Същите дефицити са установени и при извършената от екип на омбудсмана като Национален превантивен механизъм проверка шест месеца по-късно, което потвърждава липсата на предприети ефективни действия за подобряване на условията. Проверяващият екип констатира, че обектът не се почиства редовно. В хода на проверката установи, че в обекта няма назначен хигиенист, който да отговаря постоянно за чистотата в помещенията за настаняване. Към настоящия момент ареста се чисти един път седмично от хигиенистите, които работят в сградата на ГПУ-Свиленград.

С оглед на гореизложеното и в светлината на препоръките на КПИ, омбудсманът на Република България отправя препоръка до директора на Главна дирекция „Гранична полиция“ да бъдат положени усилия за подобряване на хигиенните условия в ареста, включително чрез откриване на щатна бройка за хигиенист, който постоянно да работи на територията на ареста в обекта.

Медицинско обслужване

Според представената информация медицинското обслужване в ареста, находящ се в с. Капитан Андреево се извършва от медицинския персонал на ГПУ-Свиленград, по желание на задържаните лица или при необходимост.

3. Специален дом за временно настаняване на чужденци – Любимец (СДВНЧ-Любимец)

Във връзка с извършена проверка на СДВНЧ-Любимец от екип на омбудсмана през 2024 г. бяха отправени следните препоръки до министъра на вътрешните работи:

- В СДВНЧ-Любимец да бъдат назначени преводачи, които да съдействат на служителите в комуникацията им с настанените чужди граждани, както и при извършване на медицински прегледи;

- Да бъдат осигурени средства и да бъдат предприети действия за извършване на необходимите ремонтни дейности в СДВНЧ-Любимец, както и за осигуряването на подходяща настилка за частично покритие на откритите площадки на обекта;

- Да бъдат подобрени условията за предоставяне на стоматологична помощ на чужденците, като бъдат предприети действия за назначаването на стоматолог в СДВНЧ-Любимец.

Към началника на СДВНЧ-Любимец беше отправена препоръка, работещият на място лекар да премине обучение в МИ на МВР за работа с ехографския апарат, за да може да бъде използван пълноценно при медицинското обслужване на настанените в СДВНЧ-Любимец чужди граждани.

От администрацията на СДВНЧ-Любимец заявиха, че след миналогодишното посещение от екипа на омбудсмана са изпратили писма до МИ на МВР за необходимите подобрения, които следва да бъдат извършени по отношение на медицинското обслужване в обекта. Допълнително се свързали и с местен стоматолог.

Работещият на място лекар е преминал задължително обучение за работа с ехографския апарат през м. март 2025 г. и към момента на извършване на настоящата

¹ CPT Visit Report Bulgaria September 2024, CPT/Inf(2025) 26, стр. 9, пар. 11
<https://rm.coe.int/1680b6e029>

проверка, устройството се ползваше при извършването на прегледи на настанените чужденци.

Предвид горното омбудсманът намира отправената препоръка до началника на СДВНЧ-Любимец за изпълнена.

Относно препоръката за назначаването на преводачи, от администрацията на обекта уведомиха екипа на омбудсмана, че считано от м. февруари 2025 г., директорът на дирекция „Миграция“-МВР е сключил договори с общо трима преводачи, които владеят арабски, пашу и фарси.

Единият от преводачите е афганистанец по произход, завършил образование в България. Същият е на възраст и живее в гр. Пловдив.

От СДВНЧ-Любимец споделиха, че срещат следните затруднения във връзка с изпълнението на сключените договори за преводачески услуги: в чести случаи преводачите живеят в далечни за гр. Любимец населени места.

Екипът констатира, че са налице трудности свързани с липсата на постоянно назначен преводач в СДВНЧ. **С оглед на това, омбудсманът като НПМ отправя препоръка до директора на дирекция „Миграция“ да бъдат положени усилия за назначаване на преводач на постоянен договор на територията на СДВНЧ-Любимец.**

Храната за настанените чужди граждани продължава да се осигурява от лицензирано търговско дружество.

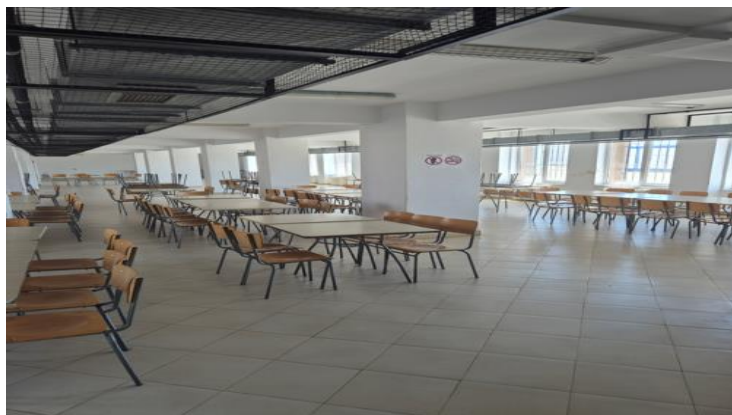
На 26.04.2025 г. е изтекъл договорът, който е бил сключен след проведена процедура по Закона за обществените поръчки с предмет „Доставка на готова храна за закуска, обяд и вечеря за настанени чужденци в специалните домове за временно настаняване на чужденци при дирекция „Миграция“.

След горепосочената дата е сключен нов договор за обществена поръчка със същия предмет с друго търговско дружество при същите условия, каквито са били с предходния изпълнител.

Договорът за доставка на готова храна е със срок от 36 месеца, или до изчерпване на общата стойност, в зависимост от това кое от двете събития настъпи по-рано.

По искане на проверяващия екип от администрацията на СДВНЧ-Любимец представиха три седмични менюта за периодите от 14.06. до 20.06.2025 г., от 21.06. до 27.06.2025 г. и от 28.06. до 04.07.2025 г.

Посочените храни в менютата са съобразени с настанените чужди граждани, които изповядват исляма. Същите съдържат необходимия брой калории, заложен в техническата спецификация, съставляваща приложения към горепосочения договор за обществена поръчка.

Столова в СДВНЧ-Любимец

По отношение на борбата срещу вредители като хлебарки и дървеници, ръководството на СДВНЧ-Любимец е предприело действия да бъдат изхвърлени всички стари дюшеци от спалните помещения и на тяхно място е поставен нов постелъчен инвентар.

Продължава процедурата по замразяване на личния багаж на новонастанените чужденци. Всичките им дрехи се поставят за 24-часа в голяма хладилна камера, разположена в двора на обекта. След като престоят в хладилната камера при отрицателни температури (-25С), дрехите задължително се изпират.

От администрацията на СДВНЧ-Любимец информираха проверяващия екип на омбудсмана, че са предприети действия по изпълнението на препоръката на омбудсмана за изграждане на навеси в дворното място на обекта, където излизат настанените лица за престой на открито.

За съжаление няма възможност да бъде поставена тревна или друга настилка върху дворното място за престой на открито, тъй като не могат да нарушат проекта на изградения дом за временно настаняване на чужденци. Вместо това е предвидено да бъдат поставени пейки, които да се ползват от чужденците.

Изграждането на навес в двора за осигуряването на сенчести пространства при престой на открито

През м. януари и февруари 2025 г. е бил извършен основен ремонт на баните за нуждите на настанените.

От администрацията на СДВНЧ-Любимец представиха и следните документи за подобряване на материално-битовите условия в обекта:

- Договор № 536400-55484/18.06.2025 г. за доставка на 150 броя метални двуетажни легла за настанените чужденци в СДВНЧ-Любимец;
- Договор № 536400-55494/18.06.2025 г. за доставка и монтаж на 10 броя метални пейки и 10 броя метални кошчета за нуждите на настанените чужденци в СДВНЧ-Любимец;
- Договор № 536400-55499/18.06.2025 г. за доставка на 60 броя маси за хранене и 240 броя столове за нуждите на настанените чужденци в СДВНЧ-Любимец;

- Договор № 536400-55490/18.06.2025 г. за доставка на 34 броя метални шкафов с решетки за личен багаж и 12 броя метални шкафов с 24 вратички за ценности за настанените чужденци в СДВНЧ-Любимец.

Горепосочените договори са сключени от директора на Дирекция „Миграция“-МВР.

Видно от представена справка през 2024 г. в СДВНЧ-Любимец са били настанени **общо 4377 чужденци**, от които **926 непълнолетни**.

От 01.01.2025 г. до 30.06.2025 г. в обекта са били настанени общо **824** чужди граждани, от които **131 непълнолетни**.

Към момента на извършване на проверката в СДВНЧ-Любимец бяха настанени 78 души, от които 74 от мъжки пол и 4 от женски. Непълнолетните бяха 11, от които 10 момчета и 1 момиче.

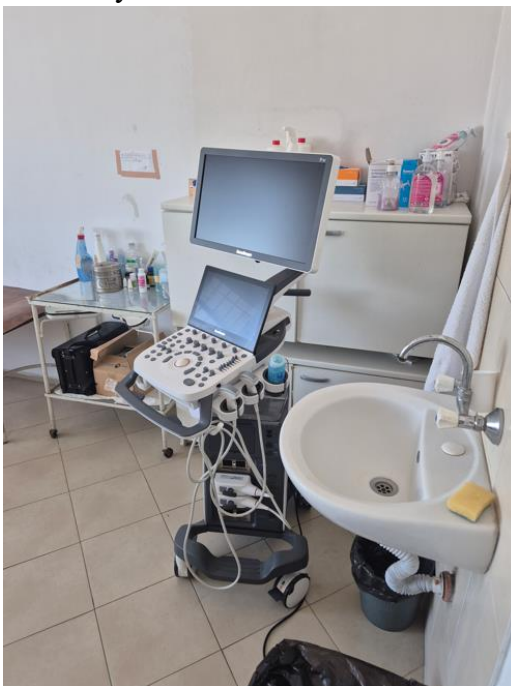
Всички чужди граждани бяха настанени в Блок 2, който се намира срещу сградата на администрацията. Жилищните контейнери бяха свободни и в тях нямаше настанени чужди граждани.

Медицинско обслужване:

При настаняване в СДВНЧ-Любимец, чужденците преминават през задължителен медицински преглед. За тези, които е необходимо да спазват определена диета се осигурява диетично хранене.

В медицинския център на СДВНЧ-Любимец продължават да работят лекар, медицински фелдшери и една медицинска сестра.

Лекарските кабинети са осигурени с необходимото оборудване, лекарствени продукти и консумативи.

Ехограф

Спешен шкаф с медикаменти

В отговор на въпрос от проверяващия екип, от администрацията заявиха, че когато някой от настанените чужди граждани има нужда от специално лечение, което не може да

му бъде осигурено от медицинския център в обекта се води в медицинските заведения, находящи се в Свиленград, Харманли или Хасково.

4. Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи – Хасково (ОДМВР-Хасково)

Екипът на омбудсмана посети ОДМВР-Хасково с цел да извърши проверка за материалните условия в помещенията за 24-часово задържане, да установи техния брой, капацитет, има ли обособени помещения за жени и непълнолетни, както и да получи статистическа информация за задържаните през 2024 г. и през първите шест месеца на 2025г.

Помещенията за 24-часово задържане на територията на гр. Хасково са разположени в сутеренния етаж от сградата на РУ-Хасково, която е непосредствено до тази на ОДМВР-Хасково. Те са общо **седем** на брой, от които едно е предназначено за настаняване на непълнолетни и едно е за жени. Останалите пет помещения са за пълнолетни мъже.

В РУ-Хасково могат да бъдат настанени **общо 16 задържани лица**, като капацитетът на помещенията е както следва:

За непълнолетни – килия № 58-1 за едно лице;

За жени – килия № 58-2 за две лица;

За мъже – килия № 59 за едно лице, килия № 60 за две лица, килия № 62 за две лица, килия № 63 за четири лица и килия № 64 за четири лица.

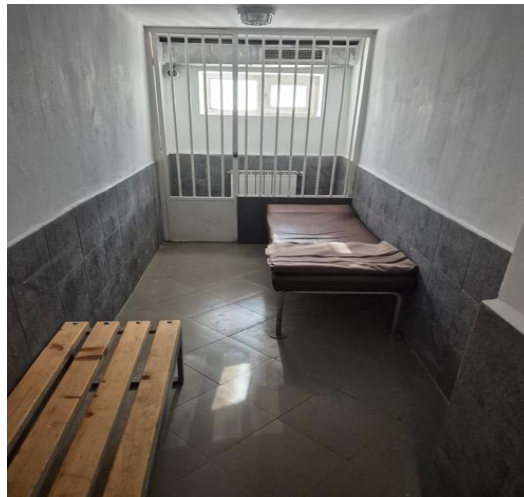
Според представената от ОДМВР-Хасково статистика в периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. в помещенията за 24-часово задържане на РУ-Хасково са били настанени общо 425 лица, всичките пълнолетни, от които 15 жени и 410 мъже.

В периода 01.01.2025 – 30.06.2025 г. общият брой на настанените е 225 лица, от които 5 непълнолетни, 20 жени и 200 мъже.

Освен задържаните от РУ-Хасково в помещенията се настаняват и задържани лица от РУ-Димитровград.

През 2024 г. в обектът са били настанени общо 40 лица от РУ-Димитровград, всичките пълнолетни, от които 2 жени и 38 мъже.

От 01.01.2025 г. до 30.06.2025 г. броят на настанените задържани от РУ-Димитровград е 95 пълнолетни лица, от които 2 жени и 93 мъже.

Помещения за 24-часово задържане в РУ-Хасково

С оглед на гореизложеното в помещенията за 24-часово задържане в РУ-Хасково през 2024 г. са били настанени общо 465 лица (17 жени и 448 мъже), а от 01.01.2025 до 30.06.2025 г. общият брой на настанените е 320 (5 непълнолетни, 22 жени и 293 мъже).

Към момента на извършваната проверка в РУ-Хасково нямаше задържани лица.

Помещенията за 24-часово задържане имат осигурен достъп до естествена светлина и са оборудвани със съответния брой легла, съобразно предвидения в тях капацитет.

В помещението за настаняване на непълнолетни има сигнален бутон за повикване на дежурен служител при необходимост.

Обектът разполага с обща тоалетна и баня за санитарно-хигиенни нужди за настанените.

По време на проверката, екипът на омбудсмана установи наличието на влага в помещението за непълнолетни и за жени, предизвикана от вътрешен теч.

Предвид горното омбудсманът отправя препоръка до директора на ОДМВР-Хасково да бъдат предприети действия за отстраняване на теча в помещенията за 24-часово задържане за непълнолетни и жени в РУ-Хасково.

Медицинско обслужване:

Когато задържат едно лице от РУ-Хасково му предоставят да попълни декларация, в която може да посочи дали желае да му бъде извършен медицински преглед за негова сметка или преглед в Спешното отделение на МБАЛ-Хасково АД.

С оглед защита на правата на гражданите, от РУ-Хасково задължително водят задържаните за медицински преглед в МБАЛ-Хасково АД.

Когато някой от настанените лица в помещенията за 24-часово задържане изпадне в недобро състояние се вика екип на Спешна медицинска помощ. Отзовалият се екип извършва преглед на място и в случай, че констатира, че задържания е в тежко състояние, той бива отвеждан незабавно болницата.

II. СТРУКТУРИ КЪМ ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ (ДАБ ПРИ МС)

1. Регистрационно-приемателен център – Харманли (РПЦ-Харманли)

Към момента на извършваната проверка, екипът на омбудсмана беше информиран, че в обекта са предвидени общо 103 длъжности за работещите в него. От тях 56 служители са назначени на служебно или на трудово правоотношение, а останалите са назначени по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ).

Според представена справка, през 2024 г. на територията на РПЦ-Харманли са били настанени **общо 4765** търсеци закрила, от които **2338 мъже, 606 жени и 1821 деца**. Общият брой на **непридружените деца** (без родител) през изминалата година е **861**.

Най-много от настанените през 2024 г. са граждани на следните държави:

Сирия – 4132 (2193 мъже, 509 жени и 1430 деца, от които 525 непридружени);

Египет – 364 (56 мъже, 1 жена и 307 деца, от които всичките непридружени) и

Ирак – 126 (36 мъже, 52 жени и 38 деца, от които 9 непридружени).

През първата половина на 2025 г. в РПЦ-Харманли са настанени общо 941 търсеци закрила, от които **599 мъже, 104 жени и 238 деца (75 непридружени)**.

Най-много от настанените през първата половина на 2025 г. са граждани на следните държави:

Мароко – 398 (391 мъже и 7 непридружени деца);

Сирия – 329 (59 мъже, 93 жени и 177 деца, от които 16 непридружени) и
Ирак – 110 (90 мъже, 7 жени и 13 непридружени деца).

В денят на извършената проверка в РПЦ-Харманли бяха настанени **общо 260 търсещи закрила**, от които **124 мъже, 47 жени и 89 деца (29 непридружени)**. Най-много са гражданите на Сирия – 243, от които 114 мъже, 44 жени и 85 деца (25 непридружени).

Ръководството на РПЦ-Харманли информира екипа на омбудсмана, че се предвижда да бъдат извършени основни ремонти дейности на първи и на втори корпус от обекта. Към момента на извършваната проверка двата корпуса бяха затворени и нямаше настанени лица в тях.

Вход на РПЦ-Харманли

Дворно пространство на територията на РПЦ-Харманли

Освен горепосочените корпуси, предстои да бъдат извършени ремонтни дейности и на сградата на 11-то хале, в която е имало пожар. Към момента на проверката 11-то хале

беше затворено със запечатани врати и прозорци, предотвратяващи неконтролиран достъп на външни лица в него.

Според ръководството на РПЦ-Харманли основно се предполага, че пожарът в 11-то хале е възникнал в резултат от късо съединение. Все още не е било готово заключението на компетентните органи относно причините за възникването му.

Лицата, които са били настанени в 11-то хале са преместени в 10-то, където е имало достатъчни свободни места. От администрацията на обекта споделиха, че за 10-то хале има предписания от Регионалната здравна инспекция да бъдат извършени съответни подобрения в него.

Предвид горното, омбудсманът отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат извършени необходимите ремонтни дейности на първи корпус, втори корпус, 10-то хале и 11-то хале на РПЦ-Харманли в спешен порядък и във възможно най-кратък срок.

10-то хале на РПЦ-Харманли

В едната половина на 10-то хале продължава да се помещава сигурната зона за настаняване на непридружени малолетни и непълнолетни чужденци с капацитет за 98 души. При необходимост капацитетът може да бъде двойно увеличен, като бъдат внесени двуетажни легла в спалните помещения.

Сигурна зона за непридружени непълнолетни деца в РПЦ-Харманли

Към момента на проверката в сигурната зона имаше настанени **29 непълнолетни деца, от които 2 бяха момичета, а останалите са момчета.**

Проверяващият екип установи добри условия на живот в сигурната зона.

В трети корпус продължават да бъдат настанявани самотни майки с деца. По време на проверката, екипът провери помещението, в което е разположен парния котел, осигуряващ отопление за сградата. Там беше установена популация на хлебарки.

Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет има сключен договор по Закона за обществените поръчки с търговско дружество за извършването на дезинфекция, дезинсекция и дератизация (ДДД) в следните места:

- РПЦ – гр. София (ПМЗ „Овча купел“, ПМЗ „Военна рампа“, ПМЗ „Враждебна“ и ПЗТ „Бусманци“);
- РПЦ-Харманли;
- ТЦ – Пъстрогор;
- РПЦ – с. Баня.

При обработка на площите изпълнителя е длъжен да ползва биоцидни препарати, които са снабдени с разрешение за пускане на пазара, издадено от Министерство на здравеопазването.

Съобразно условията на договора, изпълнителят извършва всички обработки по график съгласно техническата спецификация и заявка с включени конкретните площи, изготвена от лицата, отговорни за изпълнението на договора по териториални поделения, съгласувана със съответния директор на териториалното поделение.

С оглед на гореизложеното, омбудсманът отправя препоръка до директора на РПЦ-Харманли да бъде извършена проверка на всички корпуси и халета, да бъдат констатирани местата с популация на хлебарки и други вредители, и да бъде повикан екип от лицензираното търговско дружество за извършване на необходимите ДДД обработки.

Храната за настанените в РПЦ-Харманли се осигурява чрез лицензирано търговско дружество, сключило договор за обществена поръчка с ДАБ при МС.

Видно от условията на договора, единичната цена за един пълен храноден на човек е 5,45 лева без ДДС или 6,54 лева с ДДС.

Договорът не подлежи на промяна, освен в случаите, когато промяната е в полза на възложителя и води до намаляване на цените, в съответствие с разпоредбите на Закона за обществените поръчки.

Изпълнителят се задължава да доставя по предварителна заявка ежедневно, три пъти на ден до обекта в мястото за изпълнение готова храна, отговаряща на изискванията, посочени в техническата спецификация и техническото предложение, неразделни части от договора, като извършването на всяка доставка се удостоверява с подписване на приемо-предавателен протокол.

Готовата кулинарна продукция се доставя на порции в кутии за еднократна употреба със съответните прибори за хранене.

От представените седмични менюта, проверяващият екип констатира, че храната, която се приготвя за търсещите закрила чужденци е с необходимите калории и количество, съобразена с лицата, изповядващи исляма.

Настанените в РПЦ-Харманли чужди граждани получават храната си за закуска, обяд и вечеря в сградата на столовата. Те могат да си закупят и допълнителни хранителни продукти от намиращата се в обекта лавка или от магазините в града.

Към момента на извършване на проверката, екипът на омбудсмана констатира, че обекта вече не се охранява от служители на частна охранителна фирма, както през миналите проверки.

Пред входа на РПЦ-Харманли има постоянно позициониран екип на МВР в готовност да се намеси при необходимост. Освен това патрул редовно обикаля територията на обекта през различни етапи на денонощието.

Във връзка с отправените от омбудсмана препоръки от миналогодишната проверка, екипът на омбудсмана направи следните констатации:

- Не са извършени ремонтни дейности по втори корпус, но са планирани действия за извършването им. При тези обстоятелства, омбудсманът намира отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС за **частично изпълнена**;

- Относно отправената препоръка да се заимства от практиката на дирекция „Миграция“-МВР закупуването на хладилни камери, в които да се съхраняват за определен период от време дрехите на настанените чужденци с цел борба срещу разпространението на вредители. Подобни хладилни камери продължават да не бъдат закупени, поради което омбудсманът на Република България намира отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС за **неизпълнена**;

- По отношение на отправената препоръка за закупуването на нови слънчеви колектори за топла вода, от администрацията на РПЦ-Харманли информираха, че не са закупени нови, но са ремонтирали и възстановили наличните, като те са отново в експлоатация. При тези обстоятелства омбудсманът на Република България намира препоръката до председателя на ДАБ при МС за **частично изпълнена**.

Освен възстановените слънчеви колектори, всеки от корпусите в РПЦ-Харманли разполага с големи бойлери, които затоплят водата до 48 градуса по Целзий;

- По отношение на препоръката за извършване на сондаж, който ще осигури водоизточник с достатъчен дебит, покриващ нуждите на целия комплекс, включително и за поливни нужди при поддържане на зелените площи и новозасадените храсти и дървета, ръководството на РПЦ-Харманли сподели, че след консултации със специалисти,

извършването на подобен проект е изключително дълъг и сложен процес, поради което за неизвестен период от време ще разчитат на наличната водопроводна система.

С цел подобряване на материално-битовите условия в обекта, омбудсманът на Република България отправя следните препоръки до председателя на ДАБ при МС:

- Осветлението на територията на РПЦ-Харманли да бъде заменено с енергоспестяващо

и

- Да бъде извършено облагородяване на съществуващите зелени площи на територията на РПЦ-Харманли.

Медицинско обслужване:

В РПЦ-Харманли има назначени две медицински лица на трудово правоотношение, както следва:

- една медицинска сестра на 4 часов работен ден от 08:30 ч. до 12:30 ч., от понеделник до петък включително;

- една медицинска сестра на 4 часов работен ден от 13:00 ч. до 17:00 ч., от понеделник до петък включително.

По програма на ФУМИ са назначени две медицински лица, както следва:

- един лекар – дерматолог на 4 часов работен ден – от 13:00 до 17:00 ч. в понеделник, сряда и петък;

- една медицинска сестра на 4 часов работен ден от 10:00 до 14:00 ч. от понеделник до петък включително.

РПЦ-Харманли разполага с четири медицински кабинета, два от които се ползват от дерматолог и ОПЛ, който има сключен договор за наем с ДАБ при МС за ползване на кабинет.

Третият медицински кабинет е стоматологичен и се ползва от стоматолог, който има сключен договор за наем с ДАБ при МС. Стоматологична помощ се оказва на търсещите закрила всеки четвъртък и петък от 08:30 до 17:00 ч.

Четвъртият медицински кабинет служи за извършване на първоначални и амбулаторни медицински прегледи.

Обектът не разполага със стационар.

Общопрактикуващият лекар се грижи за всички настанени лица в РПЦ-Харманли. Същият е назначен на основание служебен избор и издава необходимите направления и рецепти по НЗОК.

При необходимост от специално лечение, настанените се завеждат до съответните медицински заведения, а при спешни случаи се вика екип от Центъра за спешна медицинска помощ. Според администрацията на РПЦ-Харманли няма констатирани случаи на отказ от предоставяне на медицинска помощ на чуждите граждани.

Работещите в обекта медицински лица изготвят заявка за необходимите лекарства съобразно сезонните заболявания. Същата се изпраща до ДАБ при МС, която ги предоставя. В случай на предписани лекарства, които не са налични в центъра се търси съдействие за закупуването им от НПО.

В РПЦ-Харманли се води следната медицинска документация:

- Журнал за вписване на новоприетите чужди граждани търсещи международна закрила;

- Журнал за амбулаторни прегледи на настанените в центъра;

- Тетрадка за извършени манипулации;

- Журнал и фишове за бързи известия за лица с инфекциозни заболявания;
- Журнал за хигиената в помещенията за настаняване;
- Здравна карта на всеки един чужденец;
- Папка с указания за работа, издадена от РЗИ.

Към момента на извършената проверка в обекта нямаше настанени лица, страдащи от хронични заболявания като СПИН, туберкулоза, хепатит В и С, нито наркозависими или психично болни.

2. Транзитен център – Пъстрогор (ТЦ-Пъстрогор)

Към момента на проверката в обекта нямаше настанени лица. Екипът на омбудсмана беше информиран от директора на транзитния център, че след прекратяване на договора с частната охранителна фирма, считано от 06.01.2025 г. настаняването на чужденци е временно спряно, поради липса на физическа охрана.

Очаква се охранителната дейност да бъде извършвана от служители на МВР, но към онзи момент длъжностните лица все още бяха във фаза на обучение. Предполага се, че полицейските органи ще поемат охраняването на ТЦ-Пъстрогор не по-рано от м. септември 2025 г.

След като в обекта няма настанени лица, които търсят закрила, служители като интервюисти и регистратори временно работят на територията на РПЦ-Харманли, където регистрират и провеждат процедури по Закона за убежището и бежанците с граждани на държави в Северна Африка, като Мароко, Тунис и Алжир.

В отговор на въпрос от проверяващия екип, директорът на ТЦ-Пъстрогор сподели, че на обекта се извършват текущи освежителни ремонти, когато има възможност и средства. Извършен е цялостен ремонт на 218-та стая, в която преди време е възникнал пожар. Помещението е напълно възстановено, а цялата сграда, в която се помещава транзитния център е реновирана.

Въпреки липсата на настанени чужди граждани, продължава да се пръска против вредители.

Коридор и реновирана стая в ТЦ „Пъстрогор“

Видно от представен протокол за ДДД обработка на територията на ТЦ-Пъстрогор се извършва редовно пръскане от служители на лицензирано търговско дружество против хлебарки, мравки, мухи, бълхи, комари, оси, дървеници, кърлежи, сив плъх, черен плъх, домашна мишка и молци.

Обработваемата площ при ДДД е общо 24 328 кв. м. и обхваща всички площи, помещения и повърхности на обекта.

Ръководството на ТЦ-Пъстрогор сподели, че се очаква да бъде проведена процедура по обществена поръчка за избирането на изпълнител за подмяна на хидроизолационната покривка на сграда В, сграда С и сграда D. Посочените дейности трябва да бъдат извършени през текущата година.

Планирано е да бъде изграден и външен паркинг на ТЦ-Пъстрогор веднага щом бъдат осигурени необходимите средства за това.

Предвид горното омбудсманът на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за намирането на необходимите средства за изграждането на външния паркинг за ТЦ-Пъстрогор.

Според представена справка през 2024 г. в обекта са били регистрирани 1588 кандидати за международна закрила, а общия брой на новонастанените е 1616 от следните държави:

Мароко – 786 чужденци;
Алжир – 76 чужденци;
Ирак – 357 чужденци;
Египет – 134 чужденци;
Тунис – 21 чужденци;
Сирия – 235 чужденци;
Йемен – 1 чужденец;
Ливан – 1 чужденец;
Либия – 1 чужденец;
Без гражданство – 3 лица.

Общи тоалетни и бани в ТЦ „Пъстрогор“

III. СТРУКТУРИ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Арест на Районна служба „Изпълнение на наказанията“ – Хасково (РСИН-Хасково)

Преди настоящата проверка, екип на омбудсмана извърши проверка на Ареста на РСИН-Хасково към края на м. март 2024 г. Въз основа на направените в нея констатации е отправена препоръка до министъра на правосъдието да бъдат отпуснати необходимите финансови средства за извършване на преустройство на ареста и евентуалното му преместване в нов обект, за да отговаря на съвременните европейски и международни стандарти.

Към настоящия момент, обектът продължава да се помещава на адрес гр. Хасково, ул. „Антон“ № 2, на четвъртия етаж в сградата на Областна дирекция „Полиция“. При наличието на тези обстоятелства омбудсманът намира отправената препоръка до министъра на правосъдието за **неизпълнена**.

Арестът разполага с 19 помещения за задържани лица и с 60 легла, при капацитет на база 4 кв. м. – 42 места.

Килиите са разположени в два коридора с обща врата между коридорите. В южният коридор са спалните помещения с номера от 1 до 9, от които 1-во и 2-ро са за жени и непълнолетни. В дъното на същия коридор е обособено място за престой на открито на задържаните лица.

В северния коридор са килиите с номера от 11 до 20, от които 12-та, 13-та и 14-та се ползват за настаняване на осъдени лица, които пристигат за разглеждането на съдебни дела. В началото на коридора се намира и санитарният възел за задържаните лица, който се състои от тоалетни, баня и голяма чешма за миене.

Обща чешма за миене в санитарното помещение

Тоалетна

Към ареста принадлежат още стая на младши инструкторът по охраната, в която се приемат задържаните лица, а също се извършват и медицинските им прегледи, стая за почивка на дежурните, кухненски блок за разпределяне и съхранение на храната за задържаните лица, дежурна стая и стая за свиждане на задържаните с близки и адвокати.

Според представена информация от администрацията към момента на извършване на проверката в обекта бяха настанени **21 души, от които 1 непълнолетен, 2 жени и 18 мъже. Седем от настанените мъже и една от жените бяха чужди граждани.**

През 2024 г. в ареста са били настанени общо 610 лица, а през първата половина на 2025 г., общият брой на настанените е 347.

Въпреки редовното настаняване на чужденци в обекта, **отправената препоръка до министъра на правосъдието през 2023 г. за осигуряването на преводачи, които да съдействат на служителите от РСИН-Хасково в комуникацията им с чужди граждани продължава да бъде неизпълнена.**

Във връзка с гореизложеното, омбудсманът на Република България отправя препоръка до министъра на правосъдието да бъдат закупени за нуждите на Ареста при РСИН-Хасково устройства за незабавни преводи, тип васко трайнслейтър (Vasco Translator), с цел улесняване на комуникацията между чужди граждани и длъжностни лица. Подобна препоръка за обекти като Ареста на ОСИН-София, находящ се в гр. София, бул. „Г. М. Димитров“ № 42 е изпълнена и има положителни резултати от нейното изпълнение.

Проверяващият екип констатира, че материално-битовите условия в обекта продължават да са лоши и да не отговарят на съответните европейски и международни стандарти. Помещенията за настаняване са изключително горещи, тъмни и без достъп до пряка слънчева светлина.

През горещите месеци в годината, температурите са изключително високи и няма достатъчни условия за проветряне и охлаждане на въздуха по килиите.

Обстановката в санитарното помещение също не е добра. Има наличие на влага и мухъл, което изисква извършването на спешни основни ремонтни дейности.

Обучените служители на ареста, които извършват ДДД обработки полагат максимални усилия в борбата срещу вредители. Въпреки, че не се забелязва голяма популация на хлебарки, каквато имаше през лятото на 2023 г. настанените лица и служители от административна споделиха, че продължава да има наличие на този тип вредители, както и на дървеници.

С оглед на гореизложеното, омбудсманът на Република България отправя препоръка до министъра на правосъдието да бъдат предприети действия за извършването на спешни ремонтни дейности на следствения арест в гр. Хасково с цел подобряване на условията за настанените в него лица и преодоляване на проблема с вредителите.

Баня

Южен коридор на ареста

Омбудсманът в качеството си на национален превантивен механизъм подчертава, че поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието

лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна дейност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия бездействия или обстоятелства, е в разрез със забраната за подлагане на лишението от свобода и задържаните на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение, регламентирана в чл. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.

Настанените лица в ареста се хранят редовно по три пъти на ден като безплатната храна им се осигурява чрез доставка от лицензирано търговско дружество в изпълнение на сключен договор с Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ по Закона за обществените поръчки.

Доставките на продуктите се извършват периодично, както следва: на сухата храна (хляба и консервите) се извършват в срок не по-късно от 07:00 ч. на деня следващ деня на получаване на писмената заявка, а на готовата храна ежедневно по утвърденото седмично меню, както следва:

Закуска – до 07:00 ч.;

Обяд – до 11:30 ч.;

Вечеря – до 17:00 ч.

Предвидени са диетични менюта за задържаните, които поради медицински или други причини спазват определен хранителен режим.

Видно от предоставените менюта, храната отговаря на необходимия калориен състав, разнообразна е, като съдържа месо, риба, млечни продукти и пресни зеленчуци.

При проведени разговори насаме с част от настанените лица никой не се оплака от лошо отношение или от липса на съдействие от страна на работещия в обекта персонал.

Спални помещения

Медицинско обслужване:

Медицинското обслужване се извършва от фелдшер, назначен на граждански договор. Същият посещава ареста един път седмично, в зависимост от неговия график и при повикване.

Отделно за настанените в ареста лица се извършва медицинско обслужване и от служебно избрани, чрез РЗОК-Хасково, общопрактикуващи (лични) лекари, в качеството им на здравноосигурени лица, както и при необходимост – от зъболекар, при когото се конвоират извън ареста.

При спешни случаи се вика екип от Центъра за спешна медицинска помощ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В резултат на проверката омбудсманът като Национален превантивен механизъм прави следните основни наблюдения относно спазването на правата на задържаните лица и търсещите международна закрила в структурите на МВР и ДАБ:

1. В повечето обекти са извършени подобрения в материалната база – ремонти, подмяна на инвентар и освежаване на помещения, но остават дефицити, свързани с ограничено пространство за разходка и остарялата инфраструктура.
2. Медицинското обслужване е частично осигурено, но липсва достатъчна кадрова обезпеченост и навременен достъп до специалисти.
3. Установени са пропуски в осигуряването на преводачи, особено при първоначални регистрации и медицински прегледи, което затруднява упражняването на правата;

Основните проблеми, които остава да бъдат адресирани от компетентните органи, са:

1. Завършване на започнатите ремонтни дейности и осигуряване на устойчиво подобряване на битовите условия.
2. Подобряване на медицинското обслужване чрез назначаване на допълнителен персонал и по-добра организация на достъпа до специалисти.
3. Осигуряване на своевременен и постоянен достъп до квалифицирани преводачи и правна помощ.

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ОМБУДСМАНЪТ КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

До министъра на вътрешните работи:

Да бъдат предприети действия за ангажирането на преводачи, които да съдействат в комуникацията между служители на ГД „Гранична полиция“ и задържани лица с афганистански произход в ареста, находящ се в с. Капитан Андреево.

До министъра на правосъдието:

1. Да бъдат отпуснати необходимите финансови средства за **преместване в нова сграда на следствения арест в гр. Хасково**, която да бъде собственост на Министерство на правосъдието и да отговаря на съвременните европейски и международни стандарти;
2. До намирането на нова сграда и преместване на следствения арест в гр. Хасково, да бъдат предприети действия за извършването на спешни ремонтни дейности в обекта, с цел подобряване на условията за настанените в него лица и преодоляване на проблема с вредителите;
3. Да бъдат закупени за нуждите на следствения арест в гр. Хасково устройства за незабавни преводи, тип васко трайнслейтър (Vasco Translator), с цел улесняване на комуникацията между чужди граждани и длъжностни лица;

До председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет:

1. Да бъдат извършени необходимите ремонтни дейности на първи корпус, втори корпус, 10-то хале и 11-то хале на РПЦ-Харманли в спешен порядък и във възможно най-кратък срок;
2. Осветлението на територията на РПЦ-Харманли да бъде заменено с енергоспестяващо такова, с цел икономия на бюджетни средства;
3. Да бъде извършено почистване и облагородяване на съществуващите зелени площи на територията на РПЦ-Харманли;
4. Да се заимства от практиката на дирекция „Миграция“-МВР и да се закупят хладилни камери, в които да се съхраняват за определен период от време дрехите на настанените чужденци с цел борба срещу разпространението на вредители;
5. Да бъдат предприети действия за осигуряването на необходимите средства за изграждането на външния паркинг за посетители и служители на ТЦ-Пъстрогор.

До директора на Главна дирекция „Гранична полиция“:

1. Да бъдат осигурени средства за закупуването на необходимия брой климатици за ареста в с. Капитан Андреево;
2. Да бъдат осигурени средства за закупуването на необходимия брой легла за всички помещения в арест Капитан Андреево, предвидени за настаняване на чужди граждани;
3. Да бъдат положени усилия за подобряване на хигиенните условия в ареста, включително чрез откриване на щатна бройка за хигиенист, който постоянно да работи на територията на ареста в с. Капитан Андреево;
4. Да бъдат отпуснати необходимите средства за спешен ремонт на външната фасада на сградата на ГПУ-Свиленград.

До директора на Дирекция „Миграция“:

Да бъдат положени усилия за назначаване на преводач на постоянен договор на територията на СДВНЧ-Любимец.

До директора на ОДМВР-Хасково:

Да бъдат предприети действия за отстраняване на теча в помещенията за 24-часово задържане за непълнолетни и жени в РУ-Хасково.

До директора на РПЦ-Харманли:

Да бъде извършена проверка на всички корпуси и халета, да бъдат констатирани местата с популация на хлебарки и други вредители, и да бъде повикан екип от лицензираното търговско дружество за извършване на необходимите ДДД обработки на територията на РПЦ-Харманли.